

KOMMUNIKATIONSSTRATEGIER – STRATEGITYPER

1) OVERBEGREB (PARAPLYORD)

Der bruges et overordnet ord eller overbegreb fra det betydningsmæssige område, hvori den manglende glose indgår.

Fx:

møbel	(erstatning for fx skab, lænestol)
dyr	(erstatning for fx abe, kanin)
apparat	(erstatning for fx høreapparat, vækkeur)
frugt	(erstatning for fx banan, drue)

Inden for denne kategori skelnes imellem specifikke og ikke specifikke overbegreber. Hvor ovenstående ord kan forklares vha. specifikke overbegreber (*møbel, dyr, apparat, frugt*), må andre gloser, der betydningsmæssigt ikke kan placeres under et specifikt overbegreb, forklares vha. ikke specifikke: *ting, person, sted, måde*.

Se flere eksempler på overbegreber side 3.

Et overbegreb kan anvendes alene, men kombineres mest hensigtsmæssigt med en beskrivelse. På den måde får man det hele med og gør afkodningen lettere for Modtager, der således ikke behøver at stille uddybende spørgsmål (jf. pkt. 2).

2) OVERBEGREB + BESKRIVELSE

Kommunikationsstrategien *overbegreb + beskrivelse* anvendes, når den manglende glose betydningsmæssigt kan placeres under et overbegreb (paraplyord) og kan forklares ved at fokusere på særlige kendetegn som fx farve, størrelse, form, funktion, materiale, lokalisering, tidsplacering.

Fx:

- Et <u>smykke</u> som man bærer om halsen	(erstatning for <i>halskæde</i>)
- En <u>beholder</u> til breve/post	(erstatning for <i>postkasse</i>)
- Et varmt <u>fodtøj</u> som dækker en del af benet	(erstatning for <i>støvle</i>)
- Et stort <u>køretøj</u> som transporterer varer	(erstatning for <i>lastbil</i>)
- En <u>kriminell</u> der tager andres ting	(erstatning for <i>tyv</i>)
- En <u>manual</u> der hjælper dig med at lave mad	(erstatning for <i>kogebog</i>)

3) EKSEMPLIFICERING

Når den manglende glose selv har funktion af *overbegreb* (*paraplyord*), kan man give et eller flere eksempler på de delelementer, der kan indgå i det samlede overbegreb.

Fx:

- **For eksempel skab og stol** (erstatning for *møbel*)
- **For eksempel nederdel og bluse** (erstatning for *beklædningsgenstand*)
- **For eksempel kærlighed og had** (erstatning for *følelse*)

4) OMFORMULERING

Med kommunikationsstrategien *omformulering* siger man det, man ville have sagt, på en anden måde. Strategien bruges ved manglende gloser, der a) ikke kan forklares vha. overbegreb + beskrivelse, b) hvor anvendelse af omformulering giver den korteste og mest entydige forklaring og dermed en lettere afkodning for Modtager, c) ikke er et overbegreb. Omformulering anvendes ved:

- antonymer (substantiver, adjektiver, verber)
- handlinger (verber)
- tilstande/egenskaber (adjektiver)

Til denne kategori knytter sig en række vendinger, som strategien skal indledes med for at lette Modtagers afkodning:

- *det modsatte af ...* (kun ved entydige antonymer)
- *det man gør når/det man gør med ...*
- *det en bestemt person gør*
- *det man siger om en person/et sted/en ting som ...* (anvendes altid ved adjektiver)

Fx:

- **Det modsatte af krig** (erstatning for *fred*)
- **Det modsatte af doven** (erstatning for *flittig*)
- **Det man gør, når blomster er tørre** (erstatning for *at vande*)
- **Det man gør med en kniv** (erstatning for *at skære*)
- **Det en lærer gør** (erstatning for *at undervise*)
- **Det man siger om en person, som ikke kan sove** (erstatning for *søvnløs*)

EKSEMPLER PÅ OVERBEGREBER

Find den fremmedsproglige ækvivalent til nedenstående overbegreber, og træn dem, til du kan dem udenad. Bemærk, at listen ikke er komplet, så tilføj gerne selv flere.

aldersgruppe	legemsdel
apparat	legetøj
beholder	lærestof
beklædningsgenstand	læsestof
belysning(sform)	madret
beskyttelse	manual
bestik	maskine
blomst	materiale
bolig(form)	medikament
brugsgenstand	musikinstrument
brugskunst	mælkeprodukt
ceremoni	møbel
dokument, juridisk	møntenhed
egenskab	måned
emballage	nationalitet
fag	naturkatastrofe
familiemedlem	opvarmning(sform)
farve	overtøj
fisk	pattedyr
fjerkræ	profession
fodtøj	religion
forbrydelse	regeringsform
fornemmelse	rum
forretning	sans
forlystelse	sengetøj
fritidsbeskæftigelse	service
frugt	skaldyr
fugl	skriveredskab
følelse	smykke
genre	spil
grøntsag	sportsgren
haveredskab	straf
hjælpemiddel	sygdom
hovedbeklædning	søde sager
husdyr	tekstil
højtid	tidsrum
hård hvidevare	tilbehør (til tøj)
indkvartering	tilstand
insekt	toiletartikel
institution	transportmiddel
kommunikationsmiddel	tryksag
kornsort	træ
kriminelt	uddannelse
kropsdel	ugedag
krybdyr	undertøj
krydderi	vej(type)
kunstner	vejrlig
kød	verdenshjørne
køkkentøj	værktøj
køkkenredskab	våben
køretøj	årstid

Vedr. introduktion til den strategiske kompetence henviser jeg til undervisningskompendiet *Konversationel kompetence (1) – Teori*. (Se siderne 50-51).
<http://lone-ambjoern.dk/wp-content/uploads/2013/12/Konversationel-kompetence-1-teori.pdf>

I undervisningskompendiet *Konversationel Kompetence (2)* forefindes opgavetyper, som man kan anvende eller hente inspiration i. (Se siderne 4-15).
<http://lone-ambjoern.dk/wp-content/uploads/2013/12/Konversationel-kompetence-2-traening.pdf>